
Slovenské poľnohospodárstvo a Spoločná poľnohospodárska politika 2021 - 2027

Inštitút pôdohospodárskej politiky

Ján Pokrivčák a Marián Tóth

Nová SPP: časový plán

- Verejná konzultácia - 2017
- Komunikácia Európskej komisie – november 2017
- VFR – viacročný finančný rámec – 2. máj 2018
- **Legislatívne návrhy – 1.6.2018**
- Schválenie Radou a EP?
- Implementácia od 2021-2023

Na čo musí reagovať nová SPP

- Poľ. zamestnanosť a produkcia
- Úrody, prírastky
- Štruktúra výroby a nízka pridaná hodnota na ha
- Pridaná hodnota spracovateľského priemyslu
- Konkurencieschopnosť
- Sebestačnosť
- Regionálne rozdiely, NRO
- Environment, klíma, prírodné zdroje
- UTP
- Riziko
- Trh s pôdou
- Rodinné farmy
- Inovácie, ...

Koľko peňazí je v EÚ a v SPP?

- Nominálna (**reálna**) zmena rozpočtu EÚ +25% (+15%)
- Nominálna (**reálna**) zmena rozpočtu SPP -4% (-14%)
- Nominálna (**reálna**) zmena priamych platieb -1% (-11%)
- Nominálna (**reálna**) zmena 2. piliera -15% (-24%)

Nominálne vyjadrenie – v bežných cenách daného roka

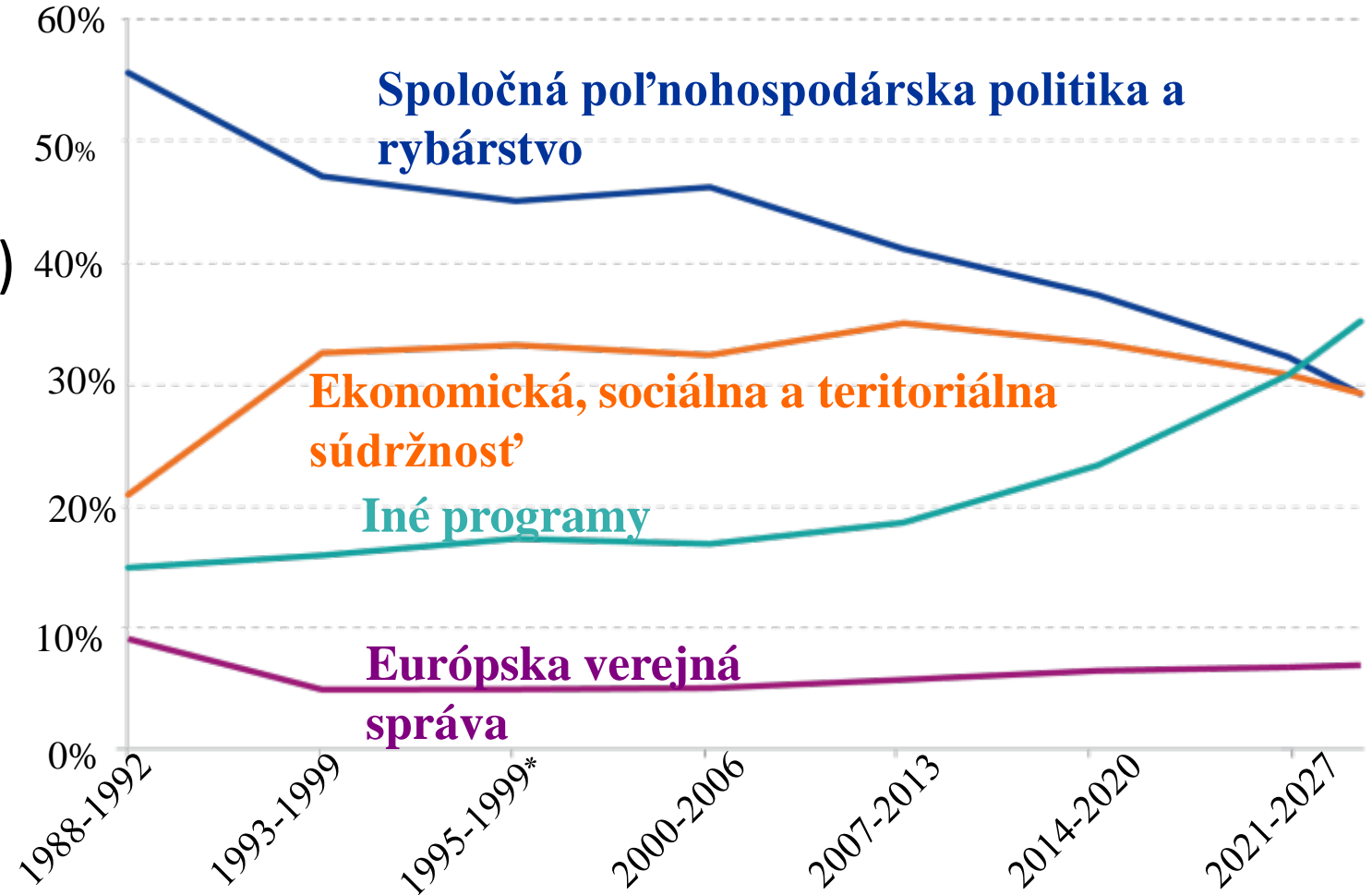
Reálne vyjadrenie – v stálych cenách, po očistení o infláciu

Vývoj rozpočtu EÚ

- BREXIT: -12 mld.
- Nové výzvy (migrácia, bezpečnosť, obrana, a pod.)

Podiel SPP:

- 2014-2020: 37,6% (EU-28)
  - 2020: 34,7%
- 2021-2027: 28,5% (EU-27)
  - 2027: 26,9%

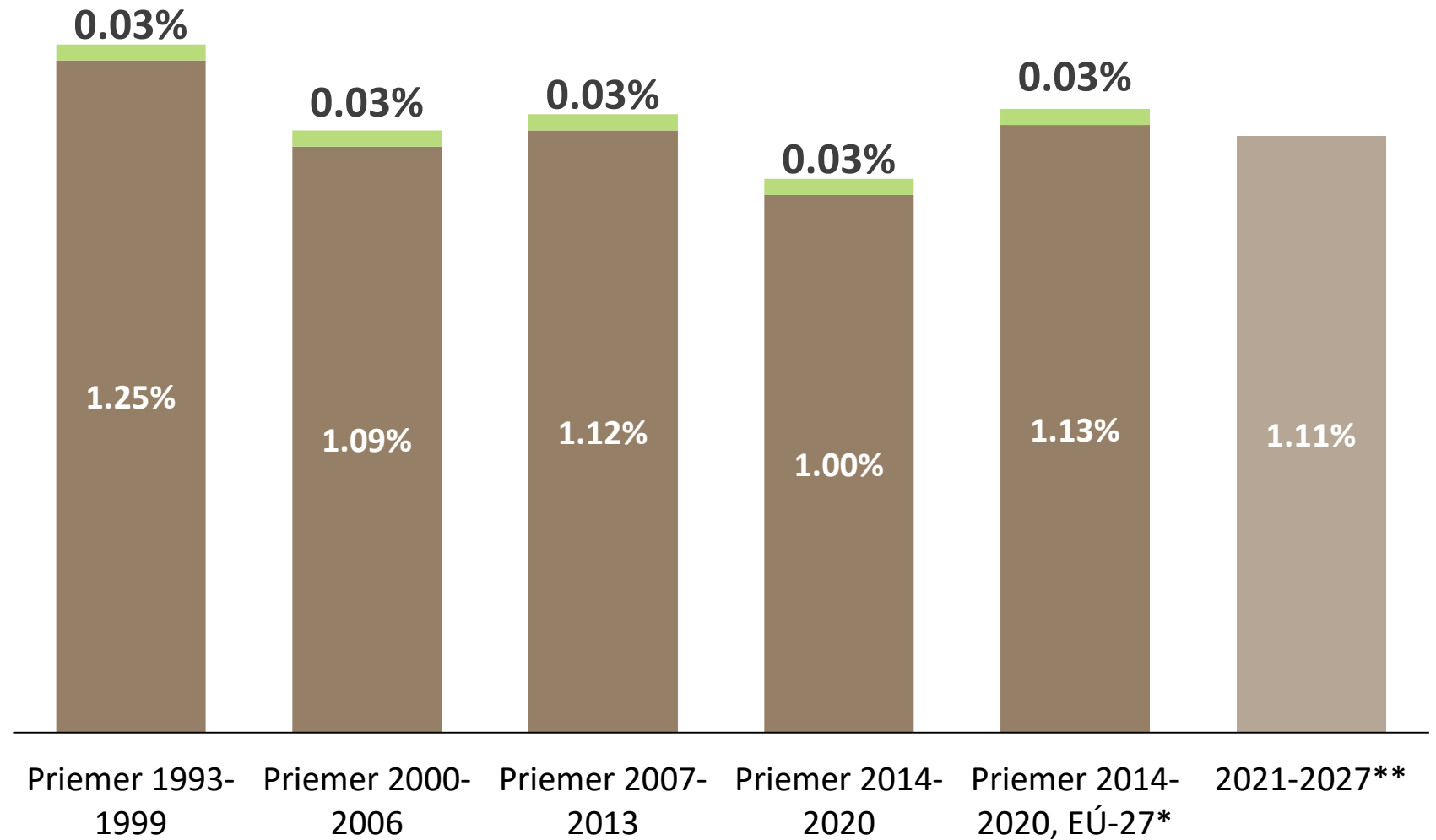

*Zohľadnené rozšírenie v roku 1995

Vývoj rozpočtu EÚ

EUR 1 279 mld.

- Schválený rozpočet
- 1,114% z GNI EU-27

Rozpočet SPP pre Slovensko (bežné ceny)

- Rozpočet SPP SR 2014-2020 4,6 MLD EUR, bežné ceny
- Rozpočet SPP SR 2021-2027 4,4 MLD EUR, bežné ceny
- % zmena -5,3%

- Rozpočet EAGF SR 2014-2020 2,7 MLD EUR, bežné ceny
- Rozpočet EAGF SR 2021-2027 2,8 MLD EUR, bežné ceny
- % zmena +1,8%

- Rozpočet EAFRD SR 2014-2020 1,9 MLD EUR, bežné ceny
- Rozpočet EAFRD SR 2021-2027 1,6 MLD EUR, bežné ceny
- % zmena -15,7%

Rozpočet SPP pre Slovensko a produkcia

- Rozpočet **SPP SR 2014-2020 na 7 rokov: 4,6 MLD EUR, ročne 657 Mil. EUR**
- To predstavuje cca. **33% hodnoty produkcie** (produkcia dlhodobo na úrovni 2 MLD. EUR)

Vývoj Hrubej poľnohospodárskej produkcie, rastlinnej a živočíšnej výroby od roku 2004 (v tis. EUR)

	2004	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
HPP	2015,6	1820	1644,1	1696,8	2090,9	2213,2	2233,4	2202,6	1944,5	1945
RV	921,7	816,4	876,2	957,9	1238,3	1230,6	1244,2	1309,5	1160,8	1213,6
ŽV	1093,9	1003,6	767,9	738,9	852,6	982,6	979,3	893,1	783,7	731,4
Podiel RV	46%	45%	53%	56%	59%	56%	56%	59%	60%	62%
Podiel ŽV	54%	55%	47%	44%	41%	44%	44%	41%	40%	38%

Rozpočet SPP pre Slovensko (**reálne ceny**)

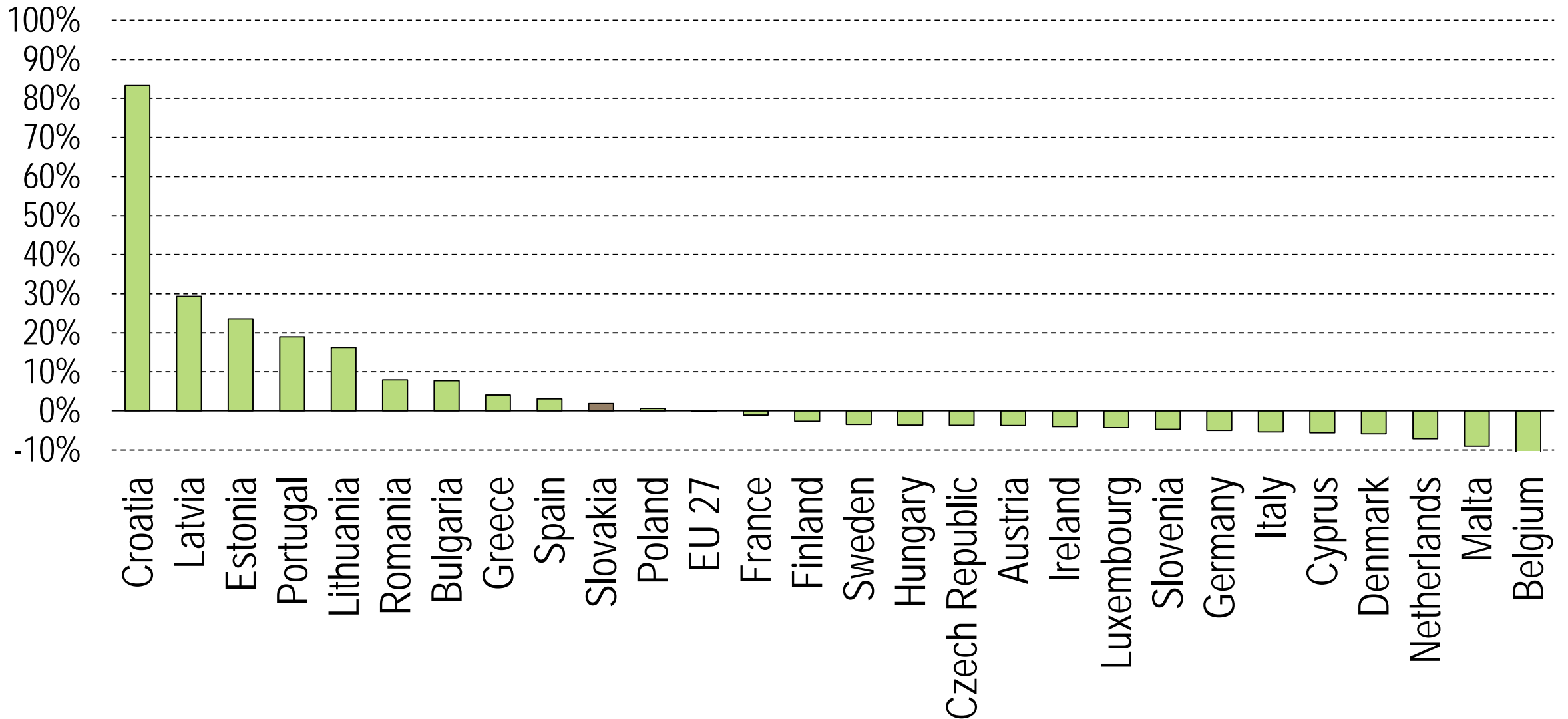
- Rozpočet SPP SR 2014-2020 4,7 MLD EUR, stále ceny
- Rozpočet SPP SR 2021-2027 3,9 MLD EUR, stále ceny
- % zmena **-16,8%**

- Rozpočet EAGF SR 2014-2020 2,8 MLD EUR, stále ceny
- Rozpočet EAGF SR 2021-2027 2,5 MLD EUR, stále ceny
- % zmena **-10,6%**

- Rozpočet EAFRD SR 2014-2020 1,9 MLD EUR, stále ceny
- Rozpočet EAFRD SR 2021-2027 1,4 MLD EUR, stále ceny
- % zmena **-25,9%**

Zmena SPP v krajinách EÚ (2014-20/2021-27)

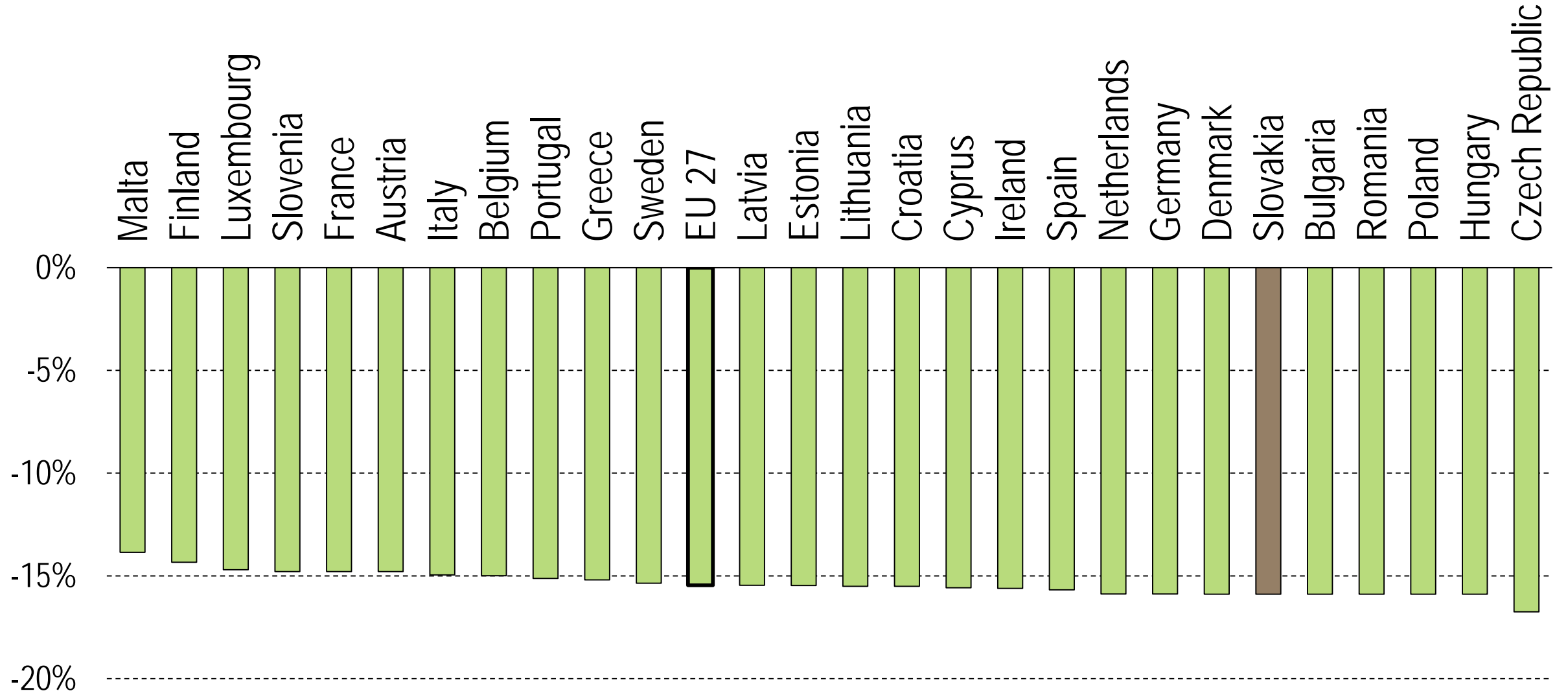
	AT	BE	BG	HR	CY	CZ	DK	EE	FIN	FR	DE	EL	HU	IE
Pilier I.	-3,8%	-11,4%	7,7%	83,3%	-5,6%	-3,7%	-5,9%	23,5%	-2,7%	-1,1%	-5,0%	4,1%	-3,6%	-4,0%
Pilier II.	-14,8%	-15,0%	-15,9%	-15,5%	-15,6%	-16,7%	-15,9%	-15,5%	-14,3%	-14,8%	-15,9%	-15,2%	-15,9%	-15,6%
Celkom	-8,7%	-11,8%	0,5%	21,6%	-8,2%	-7,1%	-6,8%	7,2%	-7,3%	-3,2%	-7,1%	-0,4%	-7,0%	-6,4%

	IT	LV	LT	LU	MT	NL	PL	PT	RO	SK	SI	ES	SE	EU 27
Pilier I.	-5,4%	29,3%	16,2%	-4,3%	-9,1%	-7,1%	0,6%	19,0%	7,9%	1,8%	-4,8%	3,1%	-3,5%	0,0%
Pilier II.	-15,0%	-15,5%	-15,5%	-14,7%	-13,9%	-15,9%	-15,9%	-15,1%	-15,9%	-15,9%	-14,8%	-15,7%	-15,4%	-15,5%
Celkom	-7,9%	13,1%	5,7%	-7,4%	-12,7%	-8,0%	-5,0%	2,8%	-1,3%	-5,4%	-9,4%	-0,5%	-6,6%	-3,9%

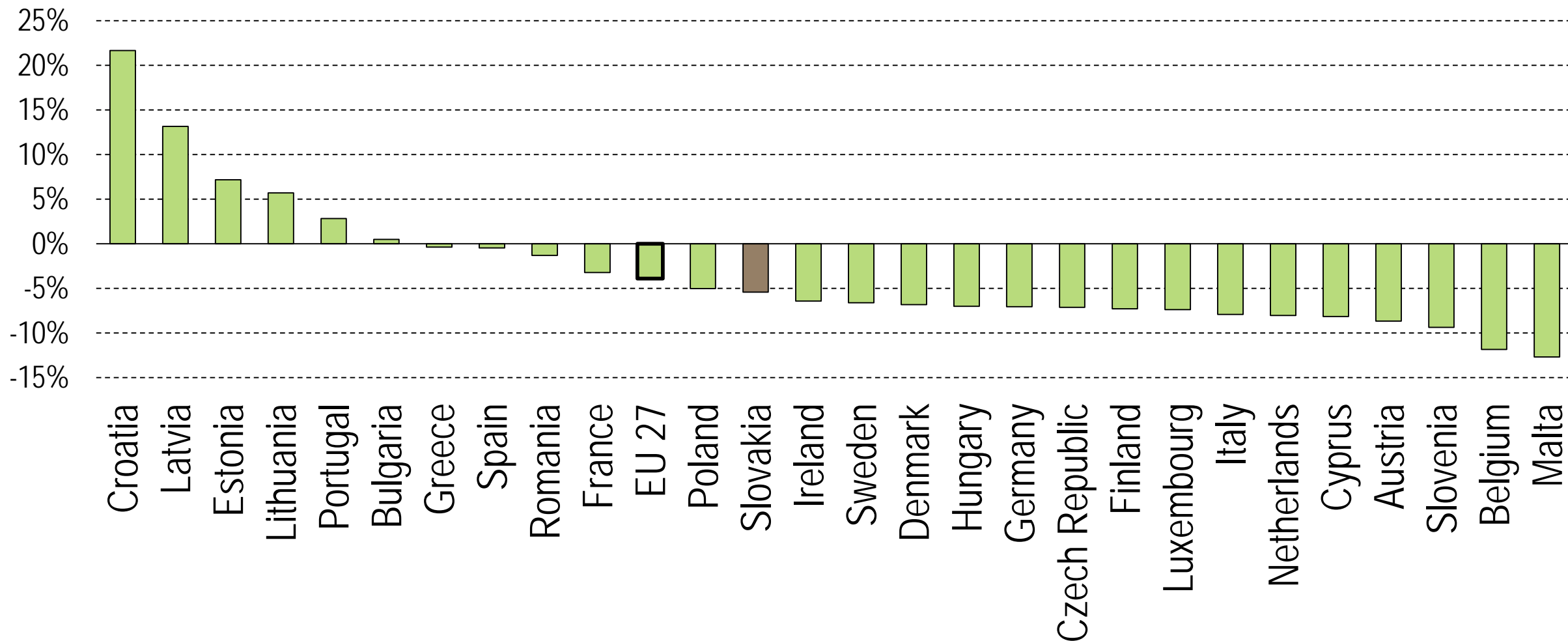
Zmena 1.PILIERA SPP (2014-20/2021-27)

Zmena 2. PILIERA (2014-20/2021-27)

Zmena SPP celkom (2014-20/2021-27)

Aký je postup?

Treba vytvoriť dobrý Strategický plán SPP
a potom ho efektívne implementovať

Strategický plán SPP

- Nová SPP je viac flexibilná
- SUBSIDIARITA
- EÚ stanoví ciele, ukazovatele, podporné nástroje a obmedzenia
- Členský štát si zostaví poľnohospodársku politiku podľa svojich predstáv a potrieb
- Realizuje sa to prostredníctvom **STRATEGICKÉHO PLÁNU SPP**

Strategický plán - obsah

- **zhodnotenie potrieb;**
- **intervenčná stratégia;**
- **opis spoločných prvkov pre viaceré intervencie**
- **opis systému priamych platieb, sektorových politík a rozvoj vidieka;**
- **ciele a finančné plány;**
- **opis systému riadenia a koordinácie;**
- **opis modernizácie SPP;**
- **opis zjednodušenia a zníženia administratívnej záťaže konečných príjemcov.**

Strategický plán: definície

- **Definície ...**
- **Definícia skutočného farmára**
  - Podpora sa nedá tým, ktorým tvorí poľnohospodárstvo nepatrnú časť aktivít a príjmu
  - Definuje sa na základe príjmov, práce na farme, začlenení v registroch
- **Definícia mladého farmára**
  - do 40 rokov
  - Hlava podniku
  - Primerané vzdelanie alebo schopnosti

Strategický plán: všeobecné ciele

- **Všeobecné ciele novej SPP**

- Podporiť inteligentný, udržateľný a diverzifikovaný poľ. sektor zabezpečujúci potravinovú bezpečnosť
- Podporiť životné prostredie a klímu
- Podporiť vidiek: socio-ekonomickú sieť na vidieku

Horizontálny cieľ:

Modernizácia sektoru cez vedomosti, inovácie, digitalizáciu

Strategický plán: špecifické ciele

- **Špecifické ciele SPP**

- Podporiť príjmy a životaschopnosť v celej Únii na zvýšenie potravinovej bezpečnosti (a)
- Zvýšiť trhovú orientáciu a konkurencieschopnosť cez vedomosti, technológiu a digitalizáciu (b)
- Zlepšiť pozíciu farmára v potravinovom reťazci (vertikále) (c)
- Podporiť klímu a udržateľnú energiu (d)
- Podporiť udržateľnosť, prírodné zdroje, vodu, pôdu, vzduch (e)
- Prispieť k ochrane biodiverzity (f)
- Podporiť mladých farmárov a uľahčiť business na vidieku (g)
- Podporiť zamestnanosť, rast, sociálnu inklúziu na vidieku (h)
- Reagovať na požiadavky spotrebiteľov (i)

- **STANOVIA SA INDIKÁTORY**
  - Ročné
  - Viacročné
  - Dlhodobé
- **Zjednodušenie a dôraz na výkony**
- **Stanovené sú intervencie (podporné nástroje)**

Strategický plán: Intervencie

Priame platby

- Neviazané PP: na hektár
  - Základná príjmová podpora
  - Komplementárna redistributívna príjmová podpora
  - Komplementárna podpora mladých farmárov
  - Podpora environmentu a klímy
- Viazané PP: na ha špecifikovanej komodity alebo na zviera
  - Viazaná príjmová podpora pre sektory
  - Špeciálna podpora bavlny

Strategický plán: Stropovanie

- Redukcia priamych platieb v sume nad 60 000 EUR

Suma PP	Redukcia PP
60 000 - 75 000 EUR	Najmenej 25%
75 000 - 90 000 EUR	Najmenej 50%
90 000 - 100 000 EUR	Najmenej 75%
nad 100 000 EUR	100%

- Pred stropovaním: odpočítanie osobných nákladov poľ. činnosti
- Priemerné štandardné mzdy na regionálnej alebo národnej úrovni

Strategický plán: Priame platby

- Stanoví sa minimálna plocha na PP
- Paušálna platba na ha, môže sa územne diferencovať
- Zastropovaná suma použitá na redistributívnu platbu alebo presunutá do 2. piliera,
- Redistributívna platba: od veľkých k malým a stredným farmárom
- Stanoví sa maximálna plocha, ktorá sa podporí RP
- Stanovia sa hektárové sadzby RP
- RP neprekročí priemernú PP, t.j. Národná obálka na PP/ha

Strategický plán: Priame platby

- Podpora environmentu a klímy
  - Podpora špecifických cieľov d, e, f
  - Nad rámec SMR, GAEC a iných požiadaviek a iné ako v 2. pilieri
  - Platba na hektár alebo kompenzácia nákladov
-

Strategický plán: viazané platby

- Viazané podpory na hektár alebo na zviera
- Podpora sektorov v ťažkostiach na zlepšenie konkurencieschopností, udržateľnosti a kvality
- Podpora z ekonomických, sociálnych a environmentálnych dôvodov
- Dôležitý výber sektorov
  - Ovocie a zelenina
  - Mlieko a HD
  - Cukrová repa
  - ...

Strategický plán: sektorové intervencie

- Sektor ovocia a zeleniny
- Včely
- Víno
- Chmeľ
- Olivový olej
- Ostatné sektory

- Intervencie
  - Environmentálne, klimatické a riadiace záväzky
  - Prírodné a iné územné obmedzenia
  - Špecifické územné znevýhodnenia
  - Investície
  - Mladí farmári a start-up
  - Manažment rizika
  - Spolupráca
  - Výmena vedomostí and informácií

- Obdobie 1.1.2021 – 31.12.2027
- V SP väčší príspevok k riešeniu environmentálnych a klimatických problémov
- Vysvetliť v SP ako sa ten príspevok dosiahne
- Príprava SP na základe transparentných procedúr
- Kompetentné environmentálne a klimatické inštitúcie zahrnuté do prípravy
- Príprava zahŕnie
  - Relevantné verejné inštitúcie
  - Ekonomickí a sociálni partneri
  - Občianska spoločnosť

Rozpočet SPP v SR a FLEXIBILITA

- ČŠ môžu presunúť až 15% svojich pridelených prostriedkov na SPP medzi piliermi.
- **Presun 15% z I. Piliera do II. Piliera:**
  - pre Priame platby -420 Mil. na 7 ročné obdobie (-60 Mil. ročne, -31 EUR ročne/ha)
  - pre II. Pilier nárast o 26% a potrebu národného dofinancovania
- **Presun 15% z II. Piliera do I. Piliera:**
  - pre Priame platby +240 Mil. na 7 ročné obdobie (+34 Mil. ročne, na hektár +17 EUR ročne)
  - pre II. Pilier pokles na 1,36 MLD EUR a pokles potreby dofinancovania z národných zdrojov

SPP v SR a POVINNÉ FINANCOVANIE

- ČŠ musia vyčleniť **najmenej 2% pridelených priamych platieb na pomoc mladým poľnohospodárom** + finančná podpora pre opatrenia umožňujúce prístup k pôde
- Na Slovensku to predstavuje čiastku **88 Mil. EUR** na 7 rokov
(12,6 Mil. EUR ročne, na hektár 7 EUR ročne)
- **Členské štáty môžu vyčleniť 10% z EAGF na viazané platby**
- Na Slovensku to predstavuje čiastku **280 Mil. EUR** na 7 rokov
(40 Mil. EUR ročne, na hektár 21 EUR ročne)

EAFRD SR spolufinancovanie

- EK navrhla zníženie EÚ spolufinancovania o 10 p. b.
- Členské štáty môžu doplniť výpadok z vlastných zdrojov.
- Ak SR túto možnosť využije, bude musieť navýšiť spolufinancovanie o **200 Mil. EUR**

	Financovanie EU	Národné financovanie	Spolu	Spolufinancovanie EÚ
EAFRD SR 2014-20	1,9	0,7	2,6	74,3%
EAFRD SR 2021-27	1,6	0,9	2,5	64,3%
EAFRD SR 2021-27*	1,6	0,6	2,2	74,3%

*bez zmeny pomeru spolufinancovania

Stropovanie: Návrh EK

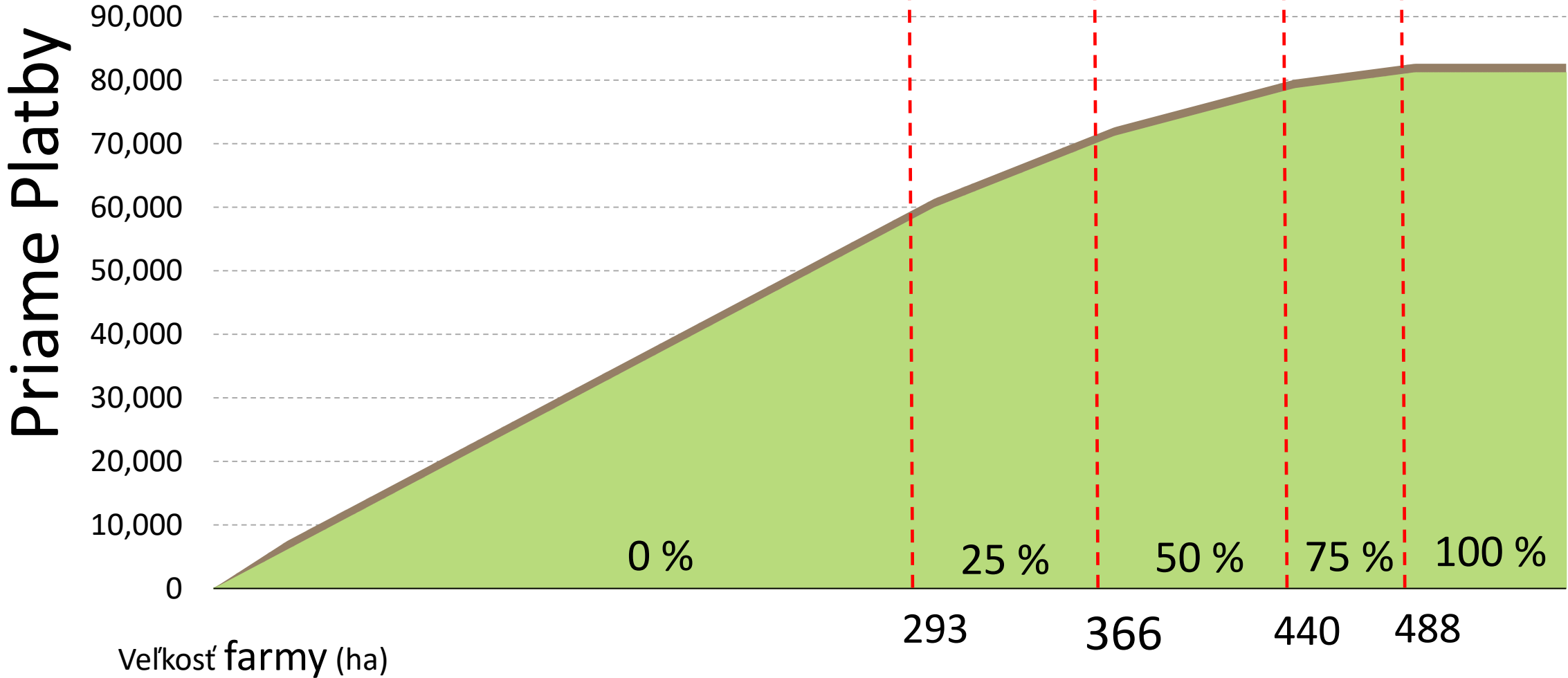
Redukcia priamych platieb v sume nad 60 000

Suma PP v EUR	Percento redukcie o
60 000 - 75 000	25%
75 000 - 90 000	50%
90 000 - 100 000	75%
nad 100 000	100%

Stropuje sa: PP – osobné náklady

Stropovanie: Návrh EK

Stropovanie ovplyvnené zamestnanosťou

- Zamestnanosť na 100 ha je na Slovensku nízka
- Stropujú sa len priame platby prevyšujúce mzdy
- Ako sa vyhnúť stropovaniu?
  - Zvýšiť zamestnanosť
  - Zvýšiť mzdy
  - Ako?
  - Rast produktivity práce a zmena štruktúry výroby

Členský štát	Zamestnanosť na 100 ha (AWU)
Spojené kráľovstvo	1,60
Dánsko	2,00
Švédsko	2,00
Estónsko	2,30
Fínsko	2,50
Francúzsko	2,60
Luxembursko	2,70
Slovensko	2,70
Česká republika	3,00
Nemecko	3,10
Španielsko	3,50
Rakúsko	4,10
Lotyšsko	4,40
Nórsko	4,40
Litva	5,10
Taliansko	6,80
Portugalsko	8,90
Maďarsko	9,30
Grécko	9,60
Rumunsko	11,90
Poľsko	13,30

Stropovanie ovplyvnené zamestnanosťou

Vývoj počtu pracujúcich (v tis.) a priemernej mzdy (v EUR) v poľnohospodárstve SR

	2004	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Pracujúci v poľnohospodárstve	86,6	72,3	65,3	54,9	52,1	50,4	50,6	51,5	52,3	50,1
Priemerná mzda	534	586	598	618	628	630	640	653	655	702

Zdroj: Zelené správy MPRV SR

Priemerná farma v SR zamestná **2,7 osôb na 100 ha**

Priemerná **ročná mzda** v poľ. **11 400 EUR**

- **Priemerne zamestnávajúca farma nebude stropovaná, lebo**

PP – OSOBNÉ NÁKLADY < 0

20 000 – (2,7 x 11 400) < 0

Stropovanie ovplyvnené zamestnanosťou

- Ak by zastropované farmy zvýšili zamestnanosť na **2,7 zamestnanca na 100 ha**, vzrástol by počet zamestnancov v poľnohospodárstve SR o **5 400**.
- **Celkovo by zamestnanosť v poľnohospodárstve na Slovensku vzrástla na 2,9 zamestnanca na 100 ha**

Návrh Komisie z 1.6.2018 **Stropovanie**

Odhad dopadov stropovania podľa IL MPRV

	Zastropované	Nezastropované
Počet subjektov	280	
Produkcia v EUR na ha	532	1007
Zamestnanosť na 100 ha	0,79	3,81
Zastropovaná suma	20 Mil.	

Zdroj: IL MPRV SR, IPP

Návrh Komisie z 1.6.2018 **Stropovanie**

- Zastropovanú sumu (20 mil. EUR) je možné prerozdeliť cez redistributívnu platbu alebo presunúť do 2. piliera
- Redistributívna platba na prvých **30 ha** resp. **100 ha**
- Zastropovaná suma 20 Mil. by znamenala redistributívnu platbu na úrovni **42 %** resp. **22%** priemernej PP

Návrh Komisie z 1.6.2018 **Stropovanie**

	RP na 30 ha		RP na 100 ha	
Úroveň RP	Sadzba (EUR/ha)	Potrebná suma (mil. EUR)	Sadzba (EUR/ha)	Potrebná suma (mil. EUR)
Odhad IPP	84,34	19,83	44,54	19,83

Ďakujem za pozornosť

jpokrivcak@yahoo.com

Inštitút pôdohospodárskej politiky